

Focus NEPAL

En e-tidning från Föreningen Nepals Vänner

Nr 5 Juni 2021

Välkommen till nr 5!

Vår e-tidning fyller ett år och utkommer nu med sitt femte nummer! Vi hoppas att du ska hitta intressant information om det land som fascinerat så många

av oss. Och som vanligt är du mycket välkommen att höra av dig med synpunkter och förslag.

Hälsar redaktionen: *Torsten, Marie och Lollo*

Du når oss via redaktionen@nepalsvanner.se

Innehåll i detta nummer:

"Uppsnappat" om Covidsituationen SID 2
En rad vittnesmål om det aktuella läget.

Viktig ledarskapsutbildning SID 3
Bethesda utbildar kristna ledare i "Ett gott ledarskap". Länkar till två intressanta kortfilmer som du inte får missa!

Rapport från vårt "Webinarium" SID 4
Eftersom det inte var möjligt att träffas fysiskt blev det en välbesökt digital träff den 24 april. På skärmen fanns Nepalmänniskor från när och fjärran. Gav mersmak!

Spännande böcker! SID 5-9
"Early Churches in Nepal" – om den nepalesiska kyrkans fascinerande historia. Unika bilder av en grupp kristna som fängslades för sin tro 1960. Fotograf: Ragnar Elfgaard.

I anslutning till detta tecknar Gunnel Borg minnet av den legendariske pastor **Robert Karthak**, som funnits med ända från början, men som nyligen fick avsluta sitt jordeliv 95 år gammal.

"...och stigen" heter Marie Schöns anorlunda bok om nepalesisk kultur och vardag. Spelmanspojken Manoj möter många spännande upplevelser på sina vandringar runtom i landet.

Andra goda krafter SID 9-11
Föreningen Gatubarn i Nepal presenterar sitt arbete med fokus på att ge flickor möjlighet till utbildning och en bättre framtid.

I en separat artikel reflekterar Eva Holmberg Tedert, Gatubarn i Nepals ordförande, med anknytning till vår artikelserie om barnhem som vi inledde i förra numret.

Klimatfrågan SID 12
Vi lyfter fram det alltmer akuta läget för Himalajas glaciärer.

På väg SID 13
Therese och Patrik förbereder sig för att arbeta med barns rättigheter och hållbar försörjning i Nepal med flera länder i Asien.

Syrgasbristen - en kamp mot klockan SID 14
En av de största utmaningarna under pandemin är bristen på syrgas. Mark Zimmerman beskriver målande läget på Patan Hospital.

Sevärd dokumentärfilm SID 14
En ung man som skickats till Kathmandu för att få en utbildning hamnar i ett svårt dilemma när föräldrarna vill att han ska återvända för att gifta sig och leva i den, även för Nepal, mycket avlägsna byn.

Kontroll av NGO:s SID 15
Inget nytt om förslaget att alla icke-statliga organisationer ska kontrolleras och avgiftsbeläggas.

Kontaktuppgifter och redaktionsruta SID 15
Stöd Nepal genom Nepals vänner!

Om Covid:

Under rubriken "Uppsnappat" förmedlar vi uppgifter och synpunkter från olika nepalesiska kontakter samt officiella web-sidor, om politiska skeenden och annat som vi tror kan intressera våra läsare.

Här är några färskas rapporter om Covidsituationen i Nepal:

– **Det kommer in patienter** sjuka i Covid varje dag till sjukhuset i Tansen, många dör men många tillfrisknar också och kan lämna sjukhuset. En till två covidsjuka kvinnor förlöses på BB varje dag. Många av läkarna och sjuksköterskorna testas positiva...

Soba FPAN, Tansen

– **Covid ökar dramatiskt** i den andra vågen. Jag undrar om livet någonsin kommer att bli normalt igen? Jag har i alla fall hört att vaccinet gör nytta. De som blivit vaccinerade blir lindrigare sjuka, men det tar tid att genomföra vaccinationerna i hela landet

Sumanto Kumar

– **Det är lock down igen**, men det fungerar inte eftersom corona ändå sprider sig och fler människor dör. Vaccineringsprocessen går långsamt och har nu fått avbrytas eftersom det samlades för stora mängder människor vid vaccinationsköerna. Min syster och jag pluggar on line igen eftersom Covid framför allt har drabbat barn i den här andra vågen.

Fadderbarn Anu och Anisha i Ktm

– **Vi mår bra** och är friska men det är nära 9000 nya Covidfall varje dag och 200 döda. Folk kämpar för att få tag i syrgas. Bristen på syrgas orsakar många döda.

LilaNath Ktm

– **Kraftig kritik riktas nu** mot landets regering i media. Det råder brist på sjukbäddar, syrgas, vaccin och övrig medicinsk utrustning i landet. Många dör på sjukhus då tillgång till respiratorer är mycket begränsad. Läkartäthet per 1 000 invånare är 0,91 i Nepal som har

drygt 30 miljoner invånare. Motsvarande siffra för Sverige är 3,98. (Källa: CIA World Factbook 2020)

Vilma M Brandt, Sverige-Nepalföreningen

– **I Tansensjukhuset ligger patienter** utanför covid-avdelningarna och det finns inte tillräckligt med oxygen. I Okhaldhunga är det bättre eftersom smittan i området är mindre. Man kommer att få låna en ventilator som egentligen skulle gått till det statliga sjukhuset men eftersom Okhaldhunga sjukhus (UMN) har bättre förutsättningar att använda den så har de lokala myndigheterna sagt att den ska dit. UMN gör allt de kan för att bistå i de distrikt där de har verksamhet, men förhandlingsprocessen med de statliga myndigheterna är som vanligt komplicerad inför varje avtalsperiod.

Carl-Anton Wahlström

– **Den nationella lockdownen** sedan två veckor tillbaka förhindrar all form av aktivitet i Thokarpa och alla skolor är stängda, enligt Netra Karkis rapport från byn idag (15 maj). Inga vaccinationer finns ännu tillgängliga och viruset sprids snabbt i byn. Alla håller sig isolerade hemma. Tack vare att flertalet bybor är självförsörjande bönder finns det fortfarande tillräckligt med mat, medan problemen med hälsan och sjukdomar ökar. Vägen från byn till närmaste sjukhus i Dhulikhel drygt två timmar bort är nu i gott skick, om det mot förmodan skulle gå att hitta någon form av transport under pågående lockdown.

Malin Emgård, Sverige-Nepal-föreningen

Läs också doktor Mark Zimmermans beskrivning av jakten på syrgas på Patan Hospital på sid 14!

Bethesda utbildar i "Ett gott ledarskap"

BETHESDA LEADERSHIP DEVELOPMENT CENTRE utbildar kristna ledare för att bättre kunna möta människor i kris. Torsten Åhs rapporterar:

När jag besökte Nepal förra våren var jag i en liten by i utkanten av Pokhara där enda samlingsplatsen i byn var en kyrka som byborna själva bekostat och byggt. För 14 år sen var de 15 personer som bestämde sig för att starta en församling i byn, eftersom det var så långt att gå till den kyrka där de var engagerade. Nu har församlingen 180 medlemmar och kyrkan är byns naturliga samlingsplats, med aktiviteter för barn, ungdomar och vuxna. Jag har gjort en kort film från bybesöket som du kan se här:

<https://vimeo.com/555180206>

Pastorn har ingen utbildning, och så är det för många som blivit ledare inom Nepals snabbt växande kyrkor. En som tidigt såg behovet av stöd till Nepals kristna ledare var Mirjam Bergh. Hon arbetade i nära tio år som sjuksköterska/barnmorska på Tansens Missionsjukhus och var bl a ansvarig för ett byutvecklingsprojekt. Hon hade många kontakter med ledarna inom de närbelägna kristna församlingarna och såg de stora utmaningar som församlingarnas ledare mötte. Många var unga, hade inte mycket skolgång bakom sig och ingen grundkunskap om Bibeln eller kristen tro. Mirjam såg detta och inom henne började visionen om en mobil kursverksamhet ta form. Vägen dit har varit lång, men idag finns "Bethesda", nu med ett helt nepalesiskt ledarskap.

Bethesda erbjuder kurser i "Ett gott ledarskap" med ett innehåll som rymmer många olika delar. Viktiga inslag, som gäller alla former av ledarskap, är t ex: Lyssna mer än du talar, Krisförståelse, Människans utvecklingsfaser, Sprid inte vidare vad som sägs i förtroende, etc. Många uttrycker sin glädje över att få lyssna till god undervisning, men också att få tillfällen att samtala med andra ledare om svåra frågor.

Vi kan nu presentera en film om Bethesda, som har kommit till på ett vad jag tror helt unikt sätt: Den är filmad och redigerad av ett lokalt produktionsbolag i Pokhara, men utifrån en idé och ett manus av mig. Det innebär bl a att för att de skulle kunna lägga en korrekt svensk speaker så fick vi producera en engelsk "arbetskopia" först.

Se filmen här:

<https://vimeo.com/user135355883>

Bethesda har i några år haft en understödjare i England och en i Australien. Den ena har avlidit under året och den andra är över 90 och kan inte vara med i understödet så länge till. Man hoppas nu att någon församling eller några enskilda i Sverige, ensamma eller i grupp vill vara med och stötta

Bethesdas kursverksamhet. Nepals Vänner förmedlar gärna både kontakten och medel.

Bethesdas director Ramu Rayamajhi ger gärna en presentation av verksamheten via Skype. Detsamma gäller Mirjam Bergh. Hon kan berätta om hur hela processen sett ut från idé till verklighet.

Framväxten av Bethesda visar på värdet av att en person är på samma plats under en lång tid, i Mirjams fall ca 10 år, för att få kunskap och erfarenhet och för att skapa de djupa kontakter som är nödvändiga för en sådan här process.

Vill man stödja kyrkorna i Nepal och deras roll i samhället så ser jag Bethesda som det bästa alternativet. Det finns stora behov av goda, medkännande, ledare, som kan göra en viktig insats, inte minst när det gäller krishantering i ett land som gått igenom inbördeskrig, gränskonflikter, jordbävningar, monsunkaos och nu coronakris.

Torsten

Webinarium med föreningen Nepals Vänner 24 april 2021

Det blev två intensiva och informativa timmar tillsammans med ett fyrtiotal Nepal-vänner från när och fjärran.

Kanske kan en av de positiva följderna av pandemin bli just detta att vi även i fortsättningen kommer att mötas vid digitala träffar så att fler kan ses samtidigt? Roligt var det i alla fall att höra och se glädjen hos många av de forna Nepalarbetarna som inte träffat sina gamla kollegor och vänner på länge!

Eftermiddagen inleddes med en utmärkt presentation av **Raju Adhikari** som beskrev bakgrunden till Asal Chhimekee Nepals* bildande och hur verksamheten sedan utvecklats till vad den är idag.

Man började sitt arbete med läs-och skrivundervisning för vuxna och utvecklade sedan verksamheten till allt från - utbildning i hälsovård, stöd till vatten och sanitets-utbyggnad, stärkande av kvinnors rätt, familjeplaneringskunskap och rehabilitering av drog- och alkoholmissbrukare - till direkt katastrofhjälp i samband med akut uppkomna nödsituationer som årliga ras- och översvämningar, återuppbyggnad efter de stora jordbävningarna våren 2015 och nu senast all misär Covid19-pandemin fört med sig.

Nästa spännande presentation gjordes av **makarna Böhler** från Norge som berättade om sitt mångåriga arbete på **UMN*:s sjukhus** i Okhaldhunga. Sjukhuset byggdes redan 1962 och har idag ett upptagningsområde för ca 250 000 personer. Idag har sjukhuset utvecklats till en modern miljömedveten institution med ljusa och fräscha lokaler. De senaste exemplen är två nya operationsalar, en ny barnavdelning, en ny TBC-avdelning och en ny intensivvårdsavdelning. Visserligen finns ingen respirator där, men syrgastillförsel är inbyggd i väggarna.

Så kom vi då till punkten för dagens världspremiär, nämligen filmen om organisationen Bethesda! **Ramu Ramaya**, ansvarig i Pokhara, gav en kort introduktion till filmen som i samarbete med Torsten Åhs och Bethesda-teamet producerats för att på ett

tydligt sätt beskriva Bethesdas utbildningsarbete bland församlingsanställda och frivilliga. (Se artikeln ovan!)

Andra som fick komma till tals en stund var familjerna **Ardeby**, **Wahlström** och **Altgårde** som alla räknar med att återvända till arbete i Nepal när pandemin lagt sig och visumfrågan lösts.

Torsten Åhs som höll samman programmet fortsatte med att intervjua **Ulla-Britt Englebretsson** om hennes arbete bland Leprasjuka i Surkhet, vid ett av de tre sjukhusen som INF* driver i landet.

Ulla Eriksson berättade kort om spisprojektet i Rolpa, som Nepals Vänner är involverade i. Det är ett projekt som löper på tre år och skall snart avslutas. Hittills har 1007 hushåll fått var sin energisnål vedspis i stålplåt med skorsten. Det är ett samarbetsprojekt mellan INF, lokala myndigheter och biståndsorganisationer.

Stefan Östman representerar Evangeliska Frikyrkan och redogjorde helt kort för den s.k. Barnhemsdialogen. (Se *Focus Nepal* nr 4!)

Webinariet avslutades med en stund av återkoppling, och fritt kommunicerande mellan kända och okända ansikten. Alla verkade eniga om att det varit två givande timmar och att det gärna bör göras om någon gång igen.

Marie

- * Asal Chhimekee betyder "Goda Grannar" och ACN är en av våra partnerorganisationer.
- * UMN United Mission to Nepal – missionsorganisation bildad 1954
- * INF International Nepal Fellowship – missionsorganisation bildad 1952

Du kan se och lyssna till utdrag ur webinariet på Nepals Vänner's vimeokanal:

<https://vimeo.com/user135355883>

Här berättar vi om två böcker med anknytning till Nepal. Torsten Åhs har läst en intressant bok om de kristna kyrkornas historia. I anslutning till detta skriver Gunnel Borg om pastor Robert Karthak som nyligen fått avsluta sitt liv. Därefter berättar Marie Schön om sin egen bok ..."och stigen":

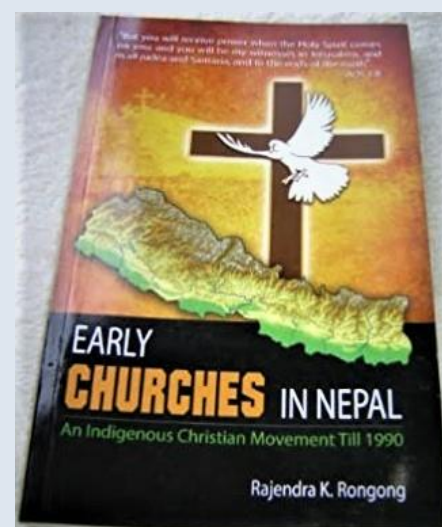
Från noll till massor!

I början av 1950-talet fanns så vitt vi vet ingen kristen församling i Nepal. Det fanns inte heller utbildad personal inom många yrkesområden. Idag finns välutbildade nepaleser inom alla möjliga professioner. Och det finns tillgång till elektricitet, skolor och sjukhus. Men i början av 1950-talet var det inte så.

Jag har läst en tunn liten bok, som innehåller mycket värdefull kunskap om man är intresserad av hur det stängda landet mellan Indien och Kina öppnade sig och började förvandlas. Boken heter *Early Churches in Nepal*, av Rajendra K Rongong.

Många av oss som tidigt blev intresserade av det bergiga landet har framför allt hört berättelsen som ledde fram till bildandet av United Mission to Nepal.

Det äventyret började med att en fågelintresserad amerikansk läkare, som arbetade i norra Indien, fick tillåtelse att besöka landet. När han kom till Tansen började han ta hand om sjuka personer som han såg att han

De första kristna, dagen de fängslas.
Foto: Ragnar Elfgaard, Tansen 1960

kunde hjälpa. Detta ledde sen fram till en inbjudan att komma och öppna det som idag är Tansens Missionssjukhus.

Men inte så många i Sverige kände då till den nästan parallella historien om de kvinnliga brittiska läkarna som också arbetade i norra Indien, som ledde en expedition med Pokhara som mål. Det ledde sen till startandet av Shining Hospital, senare med namnet Green Pastures, som kom att få en specialinriktning på Lepra. De bildade Nepals första NGO *, International Nepal Fellowship, INF.

Personer från dessa grupper, och andra som anslöt efter hand, arbetade med sjukvård, hälsovård, byutveckling, elektrifiering, skolor av olika slag och grad och mycket mer. Bidragen till det lilla tidigare stängda landet var många och skiftande.

Myndigheterna tillät inte utlänningarna att köpa mark, äga hus eller sprida sin tro offentligt. Allt detta kan ju först upplevas som negativa begränsningar. Men historien talar sitt tydliga språk!

De kyrkor som växt fram i Nepal har från början varit genuint nepalesiska. Nepaleser har haft alla huvudroller, även om de på ett personligt plan fått stöd och uppbackning av "utlänningarna".

Förutom de två expeditionerna som ledde till Tansen och till Pokhara, kom det en tredje grupp, utan västerländska deltagare. Den utgick från Kalimpong i Västbengalen i norra Indien öster om Nepal. Det var kristna med nepalesiskt ursprung som talade nepali, men som bott länge på den indiska sidan av

Bir Bhadur, Prem Pradhan, Dal Bhadur – tre av de fängslade en tid senare.
Foto: Ragnar Elfgaard, Tansen 1960

gränsen. Ledare var Robert Khartak som kom att bli en mycket viktig ledarfigur inom den nepalesiska kyrkan.

På olika ställen i landet uppstod små kristna grupper. Gemensamt för personer som kom att ingå i de små husförsamlingar som bildades var att de alla riskerade fängelsestraff och fysiska bestraffningar. Med mina svenska ögon blir det så svårt att förstå att en församlingsrörelse som mest av allt kan "utlova" fängelsestraff och misshandel, kan bli en så snabbt växande rörelse!

Bland det starkaste i boken är att läsa Appendixet, de femton sidorna i slutet, med 85 olika fall beskrivna, alla med uppgifter om tidpunkt, vilken domstol, hur många och vilka som dömts. Längden av straffen varierar, dagar, månader, eller flera år. Många misshandlas brutalt.

Denna husförsamling träffas varje torsdag, året om och har gjort så i många år.
Foto: Torsten Åhs

Skulle jag dras till en gemenskap, där följerna av min närvaro kunde leda till att jag misshandlades och hamnade i fängelse?

Det är intressant att man i Nepal inte talar om att det finns något större problem med "riskristna" i landet, alltså personer som gått med i en kyrka för att få ekonomiska eller andra fördelar. I Nepal har de som sökt sig till kristna gemenskaper varit medvetna om vad det kan kosta dem.

Man vet inte om det överhuvudtaget fanns någon kristen inom landets gränser 1950. Idag vet man inte heller hur många kristna det finns, men en del uppskattar och tror att det kan vara ca 3 miljoner. Det finns små kyrkor överallt i landet. Och de blir fler.

Återinförda hårda lagar gör det nu igen möjligt att döma den som sprider en "främmande" tro till böter och fängelse. Är du utländsk medborgare blir det utvisning – efter de fem åren i fängelse!

Det gör att landet inte är så drabbat av utländska väckelsepredikanter som dyker ner i landet och har kampanjer, utan de kristna får fungera i lugn och ro. De fortsätter att dela sin tro och husförsamlingarna förökar sig.

Gudstjänst i Patan 2018

Foto: Marie Schön

Lagar och begränsningar som uppfattas som negativa – kan visa sig ha flera positiva effekter. Men den politiska situationen känns instabil. Vi får verkligen hoppas att de politiska ledarna kan hitta vägar till samarbete och att Nepal kan fortsätta att utvecklas.

Torsten

* NGO – Non Governmental Organisation

Källor:

Early Churches in Nepal, Rajendra K Rongong
Nepal and the Gospel of God, Jonathan Lindell
Light Dawns in Nepal, Tom Hale

Robert Karthak 1926 – 2021

I vårt förra nummer av Focus Nepal berättade vi om pastor Robert Karthak som fyllt 95 år. Nu får vi tyvärr meddela att han den 18:e maj fick flytta till det han kallade sitt himmelska hem. Gunnel Borg tecknar bilden av en älskad ledare:

Han var under så många år "allas" Pastor Robert. Han växte upp i Kalimpong i Indien i en kristen nepalesisk miljö och redan som ung blev han en uppskattad ledare bland andra ungdomar i församlingen.

Nepal var vid den här tiden helt stängt men när Ranaväldet raserades 1950 väcktes hos många kristna nepaleser förhoppningar om att kunna flytta in i landet. Och i mitten av 1950-talet flyttade en grupp, där bl a Roberts

syster och hennes make Rajendra Rongong (se artikeln ovan) ingick, till Kathmandu.

De började samlas till gudstjänst i all

enkelhet. Robert blev den självklare ledaren, förkunnaren och pastorn i det som kom att kallas Gyaneshwor Church. De var ett fåtal kristna som ändå sakta växte i antal och som idag omfattar många tusen med förgreningar åt olika håll i landet.

Redan från början skapades en god relation med United Mission to Nepal (UMN) som var nyetablerad när gruppen kom till Kathmandu. Många är de utländska missionsarbetare som mött pastor Robert och familjen,

hans varma personlighet och gästvänlighet. Många har fått hjälp med språk och kulturförståelse.

Genom Örebromissionens engagemang i Nepal redan från UMN:s start 1954, blev han också personlig vän med oss ÖM:are och 1977 besökte han Sverige och var talare bl a på ÖM:s årskonferens. Temat för den konferensen var "Att bära frukt".

Att summera en människas liv är förstås omöjligt men nog går det att konstatera att Robert Karthaks liv har burit och kommer att bära stor frukt som är bestående!

Gunnel Borg

Robert Karthaks son, Samuel Karthak, också ledande inom den nationella kyrkan, avled tragiskt nog i Covid en kort tid efter sin far.

Marie Schön om sin bok

"...och stigen"

Boken med den lite säregna titeln: "*...och stigen*" handlar om en nepalesisk spelmannspojke som vandrar på stigar i Nepal. Berättelsen börjar någon gång i slutet av 1950-talet, när han vilsen och rädd möter Mannen med den gyllene hatten som ger honom uppdraget att hitta sin egen stig genom livet.

På vandringen gör han många upplevelser och får också lära sig mycket om sitt eget land – om folkslag, seder och bruk han inte förut kände till. Som oberörbar får han utstå utanförskap och förakt men i den här berättelsen möter han också människor som ser honom för den talangfulle och godhjärtade pojke han är. Pojken tillhör spelmanskasten, *Gaine*. Själv heter han *Manoj*, som betyder "hjärta av ljus".

För den som av olika anledningar ska besöka Nepal kan berättelsen om Manoj vara ett utmärkt sätt att förbereda sig. För den som redan känner sig hemma i landet, är min förhoppning att igenkänningsfaktorn ska vara hög.

Jag har vävt samman mina egna och andras upplevelser till en sammanhållen historia i det kulturella, religiösa och geografiska landskap den vandrande Manoj befinner sig.

Manoj är delvis fiktiv men hans upplevelser

är i hög grad verkliga händelser och hans reflektioner ger en bild av hur buddistisk och hinduisk livssyn påverkar världsbilden hos människorna omkring honom. Självklart är många av de frågor han ställer sig desamma som jag grubblade på som liten, i en mångkulturell och multireligiös kontext.

Berättargreppet jag valt är den s.k. allvetande författarens men tonaliteten är genomgående pojkens. Jag tillbringade några barnomsår under en omvälvande period i Tansen på 50- och 60-talet. Som vuxen har jag sedan 2002 årligen återvänt, ibland privat men oftast som reseledare för grupper från Sverige. Några av Manojs vandringar är hämtade från erfarenheter jag gjort under senare år.

Boken har nu tryckts upp i en andra upplaga, något uppdaterad och förhoppningsvis med färre korrekturfel än i förstaupplagan. Vill någon köpa den via Nepals Vänner, kostar den 170 sek (+ porto) varav 100 sek går till något av de projekt föreningen stöder. Den som är engagerad i någon annan Nepalorganisation och vill stödja sitt arbete är det bara att meddela mig, så gör jag motsvarande överföring av överskottet till den önskade verksamheten.

Varför heter den ...och stigen? Ja, det är en fråga jag fått från några av mina läsare och jag svarar att de tre första punkterna indikerar att det finns något före. Det finns alltid något före – utan en historik är människan rotlös och kan inte fullt ut förstå vare sig sin samtid eller gå vidare mot sin framtid.

Marie

info@marieschon.se

”Gatubarn i Nepal” arbetar för att ge flickor en bättre framtid

Andra goda krafter i Nepal

Eva Holmberg Tedert grundade Föreningen för Gatubarn i Nepal år 2010 och driver sedan dess projekt i Nepal. Det långsiktiga målet är att arbeta förebyggande och undvika att flickor blir offer för trafficking.

”Vi funderar alltid över långsiktiga resultat av projekten. I de flesta fall driver vi kortare projekt med tanken att projekten ska leda till varaktig försörjning i byar. Vår medverkan villkoras med att alla barn ska gå i skolan.

Som exempel kan nämnas Majhigaun i Nuwakot där vi drog vattenledningar och skaffade en vattenupp så barnen kunde gå i skolan istället för att bära vatten från floden hela dagarna. Kvinnorna i byn Amma Samuha fick getter och bikupor för att försörja sig. Samma upplägg har vi haft i andra byar i Dhading och i övre Humla fast då med jakar istället för getter. Tanken bakom byprojekten är att om barnen stannar i byarna och går i skolan hamnar de inte i misären på gatorna i Kathmandu.

Bland byprojekten märks också skolbygget i Rathankot, Sindhupalchowk. Ett projekt som kunde genomföras tack vare att Björn Söderberg och Build Up Nepal blev vår leverantör av maskinen för att tillverka earth bricks och utbilda bybor i konsten att bygga hus. Maskiner och verktyg fick byborna behålla och de hjälper nu fler att bygga hus och tjänar pengar för sin försörjning.

Biodlingsprojekt i byn Majhigaun i Nuwakot.

Foto: Hari Bahadur Tamang

Utbildning är en central del av vår verksamhet. Både skolgång och högre yrkesutbildningar. Vi har hittills finansierat utbildning för 19 unga kvinnor till sjuksköterska på kandidatnivå, Health Assistant, Skilled Birth Attendant eller farmaceut. De flesta av dem arbetar på Health Posts i sina hemdistrikt eller i nationella projekt kring reproduktiv hälsa.

Den nybyggda skolan som byggdes med hjälp av earth bricks från Build Up Nepal.

Foto: Eva Holmberg Tedert

Två sjuksköterskor är ännu baserade i Kathmandu och arbetar för oss under pandemin med hälsovård i slumområdet Shantinagar och i samarbete med anti-traffickingorganisationen "Chhori" hjälper de flickor från dansbarer och "cabin restaurants".

Organisationen Chhori har, på vårt uppdrag, tillsammans med "Shakti Samuha" arrangerat särskilda utbildningar i preventivt arbete mot trafficking för våra sjukvårdsproffs.

Vi har också studenter från Övre Humla som går vårdutbildningar, ingenjörutbildning och en framtida lärare. Allt mycket behövt i Humla där analfabetismen är utbredd.

Vi finansierar tre barnhem: Flickhemmet, startat 2010, där flickorna växer upp och flyttar ut till studenthem när de fyller 18. Nu är bara elva flickor kvar. Manjushreehemmet för flickor och pojkar, där vi varit så framgångsrika att flytta ut barn till familjer att bara fem återstår. I Shantinagar bekostar vi ett hem där barn med skyddsbehov får bo.

Barnhem eller inte?

– Åh! Jag vill hjälpa till så jag tänkte anmäla mig som volontär på ert barnhem i Nepal.

– Vi tar inte emot volontärer på barnhemmen. Det är inte bra för barnen med vuxna som kommer och går, barn knyter an och det skapar mer otrygghet för barn som redan är traumatiserade.

– Men jag kan lära dem engelska och leka roliga lekar.

– Barnen går i skolan hela dagarna och vi har fast nepalesisk personal som tar hand om barnen.

Många har en romantisk syn på barnhem och barnen som växer upp där. Ett slags Anne på Grönkulla-perspektiv som är långt från verkligheten.

Vi vet alla att en av orsakerna till de många barnhemmen i Nepal är att familjer övertygas om att deras barn får det bättre på

Vår sjuksköterska Chhiring ute på uppdrag i en Chepang-by.

Foto: Hari Bahadur Tamang

Hemmet i Shantinagar är startat av en nepalesisk organisation. Barn som flyttar ut från våra hem får fortsatt skolgång och extra stöd efter behov."

Eva Holmberg Tedert

I artikeln nedan problematiserar Eva frågan om barnhem och funderar kring alternativen.

I tidigare nummer av vår tidning har **Tuki Nepal, Build Up Nepal, Sverige Nepal-föreningen** och **Livlina Neplal** presenterats.

barnhem än hemma. Chans till skolgång, ett bättre liv. Vi får rapporter om barn som växer upp under förfärliga missförhållanden. Och många reagerar med ryggmärgsreflexen att barnhem alltid är skadligt. Basta! Barn ska växa upp med sina familjer.

Jag tycker också att barn ska växa upp i sina familjer.

I organisationen **Gatubarn Nepal** (se ovan) har vi arbetat målmedvetet med att hitta familjer och försöka flytta hem barn. Givetvis med ekonomiskt stöd. Till skolgång, hörapparat eller andra hjälpmedel för att möjliggöra studier, extra matbidrag etc. Det är lite olika vad som behövs. Det gör det möjligt för farmor eller mormor att ta hand om sitt barnbarn.

Det kan också vara en ensamstående mamma, för de flesta av de barn vi fiskat upp på gatan eller som bott på något av

Kvinnan är farmor till en av våra sjuksköterskestudenter, från en av de mest svårtillgängliga byarna i Nepal, Challa i övre Humla.

Foto: Toby Maudsley

barnhemmen kommer inte från fullständiga familjer. Det är vanligt att en förälder saknas. Pappa dyker upp då och då, är berusad, slåss.

Några barn har mammor som är prostituerade och ber oss hålla döttrarna undan hallicken. "Mitt liv är förstört och jag kommer aldrig ur detta. Hjälp min dotter att få ett liv."

Barn som har lämnats över till tegelbruket för att arbeta av familjens skuld. Barn som utsätts för övergrepp, misshandlas, svälter och där familjen är en del av problemet. Vad gör vi med de barnen?

I den bästa av världar har alla barn anhöriga som är kapabla och vill ta hand om dem. Om det "bara" är fattigdom som är problemet så kan vi hjälpa till med försörjningen. Men hur hanterar vi barn som kommer från våldsamma miljöer eller löper så stor risk att säljas att det inte går att flytta hem dem?

Det är för dem vi fortfarande har barnhemmen: Flickhemmet i Boudhanath, barnhemmet i Jorpati och skyddsboendet i Shantinagar. Det är för dem vi måste göra det bästa möjliga och ge dem ett anständigt liv. En bra uppväxt och gångbar utbildning så de i framtiden kan försörja sig själva. Och så får vi under tiden försöka hitta släktingar som vill ta emot dem under dashain, eller på andra skollov.

Efter åren med barn i Nepal kan jag inte vara kategorisk och säga att alla barn ska växa upp i familjer. Verkligheten ser inte ut så. De som tror att det är så är lika verklighetsfrånvända som de som vill komma som volontärer för att det är så gulligt att hjälpa till på ett barnhem.

Bedöm varje barn utifrån dess förutsättningar och gör det bästa i varje situation. Flytta hem barn som har sunda familjer. Ta hand om de barn som saknar anhöriga i stånd att ge dem ett drägligt liv.

*Eva Holmberg Tedert
Föreningen för gatubarn i Nepal*

Himalayas glaciärer smälter i ökande takt!

Katastrofen som inträffade den 7 februari, i Chamoli-distriktet i den indiska delstaten Uttarakhand, strax väster om Nepal, blev en påminnelse om att glaciärsmältningen i Himalaya är en pågående process, även om just denna översvämning i efterhand visade sig inte vara direkt kopplad till den näraliggande glaciären.

Detta att glaciärer brister ibland och förorsakar katastrof för lokalbefolkningen är känt sedan tidigare, men den globala uppvärmningen påverkar negativt över tid och leder till en global katastrof i förlängningen.

Den svenska biståndsmyndigheten Sida var med och finansierade en stor rapport från den Nepal-baserade regionala organisationen Icimod (International Centre for Integrated Mountain Development) om läget för två år sedan. Enligt rapporten kan en tredjedel av Himalayas glaciärer vara borta om 80 år – även om mänskligheten minskar de fossila utsläppen så att den globala temperaturhöjningen stannar vid 1,5 grader.

Nepal är mycket känsligt för påverkan av klimatförändringar och har redan känt av temperatur- och nederbördsförändringar i en snabbare takt än övriga världen. På grund av sin geografi är landet utsatt för en rad olika klimatrisker och vattenrelaterade katastrofer som triggas igång av snabbare is- och snösmältning i de högre bergsområdena och mycket häftiga regnperioder under monsun-tiden i de lägre bergsområdena.

Miljoner nepaleser riskerar att drabbas på olika sätt av klimatförändringarnas följder, det innefattar t ex försämrad produktion inom jordbruket, ansträngda vattenresurser, brist på mat, förlust av skog och biologisk mångfald och skadad infrastruktur. (Källa: Climatelinks USAID)

Ännu en aspekt som tagits upp i diskussionen efter glaciär-raset i Uttarakhand är den ökande risken för lokalbefolkningen när kraftverksdammar byggs i den högre terrängen. Ranjan Panda från miljöorganisationen Combat Climate Change Network

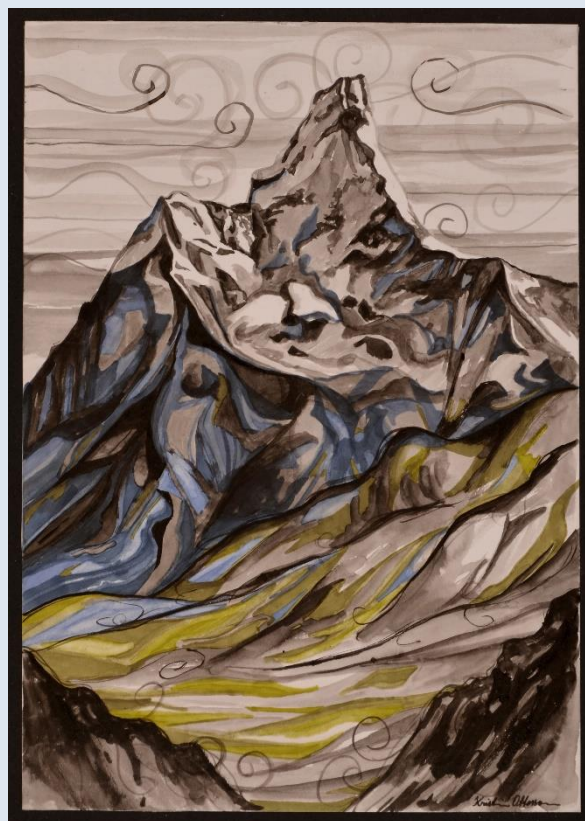

Bild: Kristin Ottosson

säger i ett uttalande att han "uppmanar än en gång till granskning av dammbyggesfrenesen i den ekologiskt känsliga regionen".

Per Holmlund, professor i glaciologi vid Stockholms universitet, säger i en TT-interju efter raset:

– Det är väldigt svårt att värja sig mot sådana här händelser. Man kan ju säga att det är ganska olämpligt att ha dammar uppe i sådana här områden. Men det är lätt för oss att säga för det är där de behöver elkraften.

Han berättar vidare att glaciär-ras är ingen ovanlig företeelse. Risken är som störst när glaciärens underlag är brant och isen tunn

Glaciär vid Everestleden 2018. Foto: Marie Schön

ut. Då kan ett kraftigt regnfall räcka för att gigantiska isstycken ska släppa.

– När en sådan här islavin sedan är på sin väg ner handlar det litegrann om hur det ser ut under. Är det då som i det här fallet, en stor damm, är katastrofen ett faktum.

Holmlund menar att den här typen av olyckor kan inträffa även i ett stabilt klimat, men med de klimatförändringar som vi har kan vi förvänta oss att de kommer att öka. (TT)

Marie

Patrik och Therese vill visa på Guds omsorg om hela människan

Therese och Patrik Sidestam förbereder sig för att genom EFK (Evangeliska Frikyrkan) arbeta med barns rättigheter och hållbar försörjning i Nepal med flera länder i Asien.

I många länder i världen anses barn vara lägst i hierarkin och få vill lyssna till dem. Tillsammans med samarbetspartners arbetar EFK för att stärka barns rättigheter på alla nivåer i samhället. Det kan vara att stödja familjer så att de så snart som det är möjligt av egen kraft kan ta ansvar för sina barn. Detta är ett område som Therese kommer att arbeta med.

– **Jag kommer bland annat** att arbeta tillsammans med partners med ledarträning för att stärka familjer och jobba med partners för barns rätt till utbildning, säger Therese.

I flera länder i Asien arbetar EFK tillsammans med samarbetspartners för att bland annat ge människor möjlighet till egen försörjning och träna människor att kunna hantera de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna. Patrik kommer att stötta dem i deras arbete.

– Jag kommer alltså att hjälpa våra samarbetspartners att hjälpa, berättar Patrik.

Therese är utbildad beteendevetare och diakon och arbetar nu på Rädda Barnen inom föräldrastöd och barn i migration. Hon har

tidigare arbetat med familjestöd och med blivande adoptivföräldrar samt med människor som stått långt ifrån arbetsmarknaden.

– **Att få arbeta med människor** är det som alltid engagerat mig, berättar Therese. Att få se människor hitta sitt värde och sina förmågor är något vackert.

Patrik är utbildad civilingenjör och har arbetat med forsknings- och utvecklingsprojekt i stålindustrin. Han har de senaste åren läst teologi på distans.

Patrik kommer bland annat att bli kontaktperson för EFKs del i vårt gemensamma spisprojekt. (Se *Focus Nepal sept 2020!*)

– Min längtan är att få hjälpa människor till ett hållbart liv och att visa på Guds omsorg om hela människan, säger han.

E-post: patrik.sidestam@gmail.com

Om Covid:

En kamp mot klockan på liv och död

Bild: Nepali Times

En av de största utmaningarna för Nepals sjukhus under pandemin är att få fram tillräckligt med syrgas. Här ger doktor Mark Zimmerman ett par ögonblicksbilder av hur vardagen har sett ut på Patan Hospital under våren:

”När jag steg in på Covid-IVA i går morse var det full tumult på avdelningen. Sjuksköterskor skurade gången mellan de två långa raderna av patienter och varje säng vibrerade på gränsen till panik.

Här var doktorer som använde en påse för att pressa luft i en patient bredvid en icke-fungerande mekanisk ventilator. Vid en annan bädd stod en anhörig och försökte fläkta in luft i patientens öppna syrehjälm, medan en kvinna vid nästa säng desperat masserade sin makes ben. De vanliga alarm-pipen hade förvandlats till en skrikande kör.

’Vad händer?’ frågade jag.

’Syrecentralen har varit ur funktion i tio minuter! Det är fjärde gången!’

Sjukhusets syrecentral finns i ett skjul under ett lutande plåttak. Den består av ett långt rör två meter över marken med totalt 48 anslutningar för syrgascylindrar. Fyra bekymrade män kollar mätarna:

’Trettio minuter, max fyrtiofem. Sen är det helt slut,’ säger Dhruba.

’Ni menar att det finns inga fler cylindrar?’

’Nej, inte en enda. När de här är slut är det stopp.’

En stund senare ringer Dhrubas telefon. ’Lastbilen är här. Sätt fart!’

När sjukhusets dammiga grå pick-up kört fram tippas nya cylindrar av i osannolik fart. Inom fem minuter har man lyckats ansluta dem till systemet. Och därmed lyckats bevara syretillförseln till ca hundra patienter på sjukhuset.

’Det här räcker bara två timmar. Inte mer. De hade inte tid att fylla cylindrarna helt.’

Lastbilen återvänder direkt till Patan Industrial Estate och Sagarmatha Oxygen Pvt. Ltd. Här arbetar 6-7 män dygnet runt med att fylla upp till 800 cylindrar per dag. På parkeringen är det fullt med bilar från olika sjukhus i hela Kathmandudalen som ivrigt väntar på nästa leverans...

Det är svårt att säga hur detta ska sluta. Patan Hospital kan nu inte ta emot fler Covid-patienter och det gemensamma syrebehovet för Kathmandus sjukhus är långt över dalens produktionskapacitet!”

”The Only Son”

Fascinerande dokumentärfilm som handlar om unga människors svåra dilemma: få utbildning och leva ett ”modernt” liv eller stanna i byn och bevara den traditionella kulturen.

Pema och hans systrar har skickats till barnhem och skolgång i Kathmandu från sin extremt avlägsna hemby i Dolpo. Nu vill hans föräldrar att han som ende sonen ska komma hem igen och gifta sig med en lokal flicka och ta hand om familjens land.

Mycket sevärd film som har visats på filmfestivaler världen över.

<https://www.youtube.com/watch?v=fCOWKsAaDBo>

Kontroll av NGO:s

I en artikel i Kathmandu Post från den 13 mars kunde vi läsa att alla s.k. NGO:s (icke-statliga organisationer) i landet i fortsättningen kommer att kontrolleras närmare av en myndighet och i samband med godkännande av organisationens verksamhet kommer en avgift att tas ut.

I vårt förra nummer av Focus Nepal lovade vi att försöka ta reda på mer om vad det kan komma att innebära för oss alla som stöder verksamhet i landet.

Tyvärr har det inte varit möjligt att få fram mer information just nu. Man hade planer på att låta studenter handha själva kontrollprocessen och förmodligen är det ett så stort projekt att det lär dröja innan beslutet man tagit kommer att kunna genomföras.

Focus Nepal håller ögonen öppna och informerar så snart det finns något att informera om i frågan.

Nepals vänner bidrar till insatser av olika slag via lokala samarbetspartners. Förutom våra långsiktiga åtaganden, Skolprojektet och Spisprojektet, kan vi ge stöd vid akuta katastrofer som översvämningar, bränder och coronapandemin. Se hemsidan för mer info!

Välkommen att vara med!

Swish 123 567 23 81

Bankgiro 122-4708

Plusgiro 656 442-1

Ange om du vill att ditt bidrag ska gå till ett särskilt ändamål.

För stående överföring använd Bankkonto 9960 4206 5644 21

Betalning från utlandet: Nordea, IBAN: SE41 9500 0099 6042 0656 4421, BIC: NDEASESS

Om du har någon jämn årsdag under året så kan vi rekommendera att du önskar dig spisar i present. Här finns en info-folder att ladda ner:

www.nepalsvanner.se/rapporter-spisprojektet

Om du vill stå med på epost-listan, skriv till: info@nepalsvanner.se

Vill du veta mer om vår förening, se vår webbsida: www.nepalsvanner.se

Vi finns även på Facebook: <https://sv-se.facebook.com/Nepalsvanner/>

Redaktionen:

Lollo Konnebäck, Alingsås, arbetar med musik och kommunikation i Svenska kyrkan, arbetade under åren 1989 – 1994 som Information Officer på United Mission to Nepals huvudkontor i Kathmandu.

Marie Schön (Elfgaard) tillbringade sin barndom i Nepal. Bor numera på landet sydost om Vetlanda. Varit gruppleddare för resor till Nepal sedan 2002. Är också aktiv inom Röda Korset och medlem i Tuki Nepal samt Sverige/Nepal-föreningen.

Torsten Åhs, Åkersberga. Besökte Nepal första gången 1979. Har arbetat med information om u-land och mission en stor del av sitt liv. Initiativtagare till föreningen Nepals Vänner.

Kontakta redaktionen: redaktionen@nepalsvanner.se